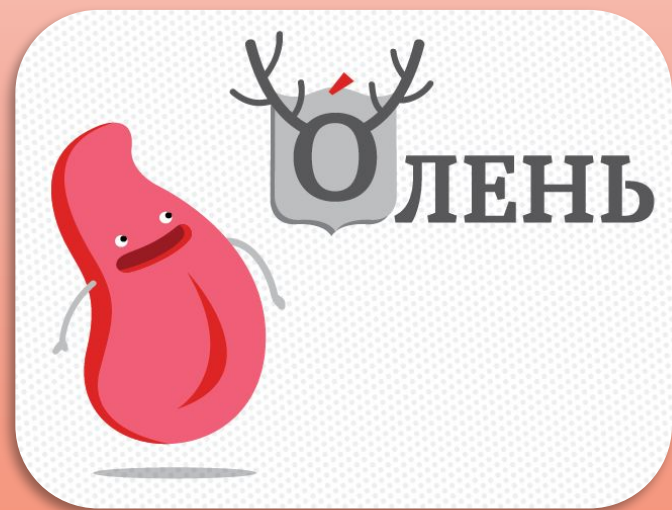

Наголос в українській мові

Вимова складу з більшою
силою голосу
називається
наголосом

- ▶ Наголос, за висловом римського вченого Діамеда, — душа слова. Це спосіб фонетичного оформлення слова. Наголос в українській мові **динамічний** (вимова одного із складів слова такту більшою силою, тобто сильнішим видихом струменя повітря), **вільний** (не закріплений за певним складом слова). Вільний наголос виконує смислорозрізнювальну (мук^à — мука, за^àмок — замок) і форморозрізнювальну (вікн^à — вікна, ВИХОДИТИ — ВИХОДИТИ) функції.

Є слова з **подвійним** наголосом, які
необхідно пам'ятати:

бАйду**ж**е – бай**д**У**ж**е

зАв**ж**ди – зав**ж**д**и**

мА**б**у**т**ь – ма**б**У**т**ь

кО**р**ис**н**ий – кор**и**с**н**ий

***Зі зміною наголосу може
змінитися***

лексичне (Атлас – атлАс) і

граматичне (сЕстри –

сестриИ) значення слова.

Образи –

обрАзи –

образИ –

Поясніть значення слів з відповідним наголосом, складіть з ними речення

варЕний

варЕний –

на -ання, у яких більше двох складів, мають наголос, як правило, на суфіксі:

**навчАння, запитАння, зібрАння,
зрАння**

Але: **уподОбання, облАднання,
нЕхтування, бІгання**

*Двоскладові іменники **на -ання, -**
яння наголошуються на
останньому складі:*

знання

спання

суфіксом

**-ин(а) в однині зі значенням місця,
простору, території та
абстрактних понять мають
наголос на закінченні:**

**величинА, височинА, глибинА,
низинА, новинА, старовинА**

Але: гор**О**дина

У назвах вличин, що закінчуються на – метр, наголошується останній склад, але у вимірювальних приладах наголос падає на другий склад

СантимЕтр, децимЕтр, кіломЕтр;

Але: барОметр, тонОметр,
динамОметр

*у більшості складних
іменників наголошується
сполучний голосний*

*ЛітОпис, чорнОзем, чорнОслив,
життЄпис, хронОграф, фенОмен*

Але: блАговіст, листопАд,

шляхопровІд

прикметників має наголос на
закінченні:

гірк**И**й, тонк**И**й, нов**И**й, тісн**И**й,

вузьк**И**й, стар**И**й, швидк**И**й,

низьк**И**й, близьк**И**й, легк**И**й

Але: т**И**хий, г**А**рний, д**О**брый, зр**У**чний

**мають наголос на
закінченні:**

**менЕ, тебЕ, себЕ, менІ, тобІ, собі,
цьогО, цьомУ, тому**

наголошується перший

склад:

до т**О**го, до ць**О**го, при т**О**му, при
ць**О**му, біля м**Е**не, біля те**Е**бе, біля
се**Е**бе, біля нь**О**го, за м**Е**не, за т**Е**бе,
за с**Е**бе, за нь**О**го.

інфінітиві (і всі похідні від них) мають наголос на останньому складі:

*нести**И** — принести**И**, віднести**И**, занести**И**,*

*пронести**И**, внести**И**, піднести**И***

*вести**И** — відвести**И**, довести**И***

*везти**И** — підвезти**И**, довезти**И***

смію, -аємо, -ають, -ають

наголошуємо останній склад

несем**О**, несет**Е**, ідемо**О**, ідет**Е**

Але: п**І**демо, п**І**дете, б**У**демо, гурк**О**чемо,
зал**И**шите.

Запозичені слова зберігають наголос мови-джерела

*м**Е**неджер, м**А**ркетинг;*

*бюлет**Е**нь, жалюз**І**, парт**Е**р;*

*ф**О**льга, ф**О**рзац, л**У**па;*

*л**А**те, піц**Е**рія, травест**І**я;*

Запозичені слова зберігають

наголос мови-джерела

де-Юре, експЕрт, індУстрія, квартАл;

симетрІя, асиметрІя, діалОг, еретИк,

псевдонІм, феноМен;

піалА

*Постпавте наголос у
слові*

навчАння

навчаннЯ

*Постпавте наголюс
у слові*

навчАння

~~навчання~~**Я**

Поставте наголос у
слові

упод**О**бання

уподоб**А**ння

Поставте наголос у
слові

упод**О**бання

~~уподоб**А**ння~~

*Поставте наголос у
слові*

новИна

новИНА

Поставте наголос у
слові

~~но~~в~~ина~~

но~~в~~ина

Поставте наголос у
слові

динам**О**метр

динамом**Е**тр

Поставте наголос у
слові

динам**О**метр

~~динамом**Е**тр~~

Поставте наголос у
слові

нИзький

низьк**И**й

Поставте наголос у
слові

~~ни~~зький

низьк**и**й

Поставте наголос у

слові

мЕне

меНЕ

Поставте наголос у

слові

мЕне

менеЕ

*Поставте наголос у
слові*

*До м**Е**не*

*До мен**Е***

Поставте наголос у
слові

До м**Е**не

~~До мен**Е**~~

Поставте наголос у
слові

нЕсти

не**стИ**

Поставте наголос у
слові

~~нЕстИ~~

нест**И**

Поставте наголос у
слові

*піц**Е**рія*

*піц**Е**рія*

Поставте наголос у
слові

*піц**Е**рія*

*піц**Е**рія*

Поставте наголос у

слові

*л**А**те*

*лат**Е***

Поставте наголос у

слові

лАте

ла~~т~~Е

Поставте наголос у
слові

сим**Е**трія

симетр**І**я

Поставте наголос у
слові

~~сим~~**Е**трія

симетр**І**я

запишіть парами, поставте наголос.

- Зробіть висновок про наголошування таких слів. Чи можна сказати, що закономірність простежується в усіх словах?**

добуток –

ненавидіти –

корисний –

текстовий –

черговий –

ярмарковий –

крицевий –

добуток –

ненавидіти –

корисний –

текстовий –

черговий –

ярмарковий –

крицевий –

добуток –

ненавидіти –

корисний –

текстовий –

черговий –

ярмарковий –

крицевий –

добуток –

ненавидіти –

корисний –

текстовий –

черговий –

ярмарковий –

крицевий –

добуток –

ненавидіти –

корисний –

текстовий –

черговий –

ярмарковий –

крицевий –

добуток –

ненавидіти –

корисний –

текстовий –

черговий –

ярмарковий –

крицевий –

добуток –

ненавидіти –

корисний –

текстовий –

черговий –

ярмарковий –

крицевий –

добУток – добУти

ненавидіти –

корисний –

текстовий –

черговий –

ярмарковий –

крицевий –

добУток – добУти

ненАвидіти – ненАвисть

корисний –

текстовий –

черговий –

ярмарковий –

крицевий –

добУток – добУти

ненАвидіти – ненАвисть

корИсний – кОристь

текстовий –

черговий –

ярмарковий –

крицевий –

добУток – добУти

ненАвидіти – ненАвисть

корИсний – кОристь

текстовИй – тЕкст

черговий –

ярмарковий –

крицевий –

добУток – добУти

ненАвидіти – ненАвисть

корИсний – кОристь

текстовИй – тЕкст

черговИй – чЕрга

ярмарковий –

крицевий –

добУток – добувАти

ненАвидіти – ненАвисть

корИсний – кОристь

текстовИй – тЕкст

черговИй – чЕрга

ярмаркОвий – Ярмарок

крицевий –

добУток – добУти

ненАвидіти – ненАвисть

корИсний – кОристь

текстовИй – тЕкст

черговИй – чЕрга

ярмаркОвий – Ярмарок

крицЕвий – криИця

*підказками,
правильно
наголосивши його*

ВОЛНА

визвОльний

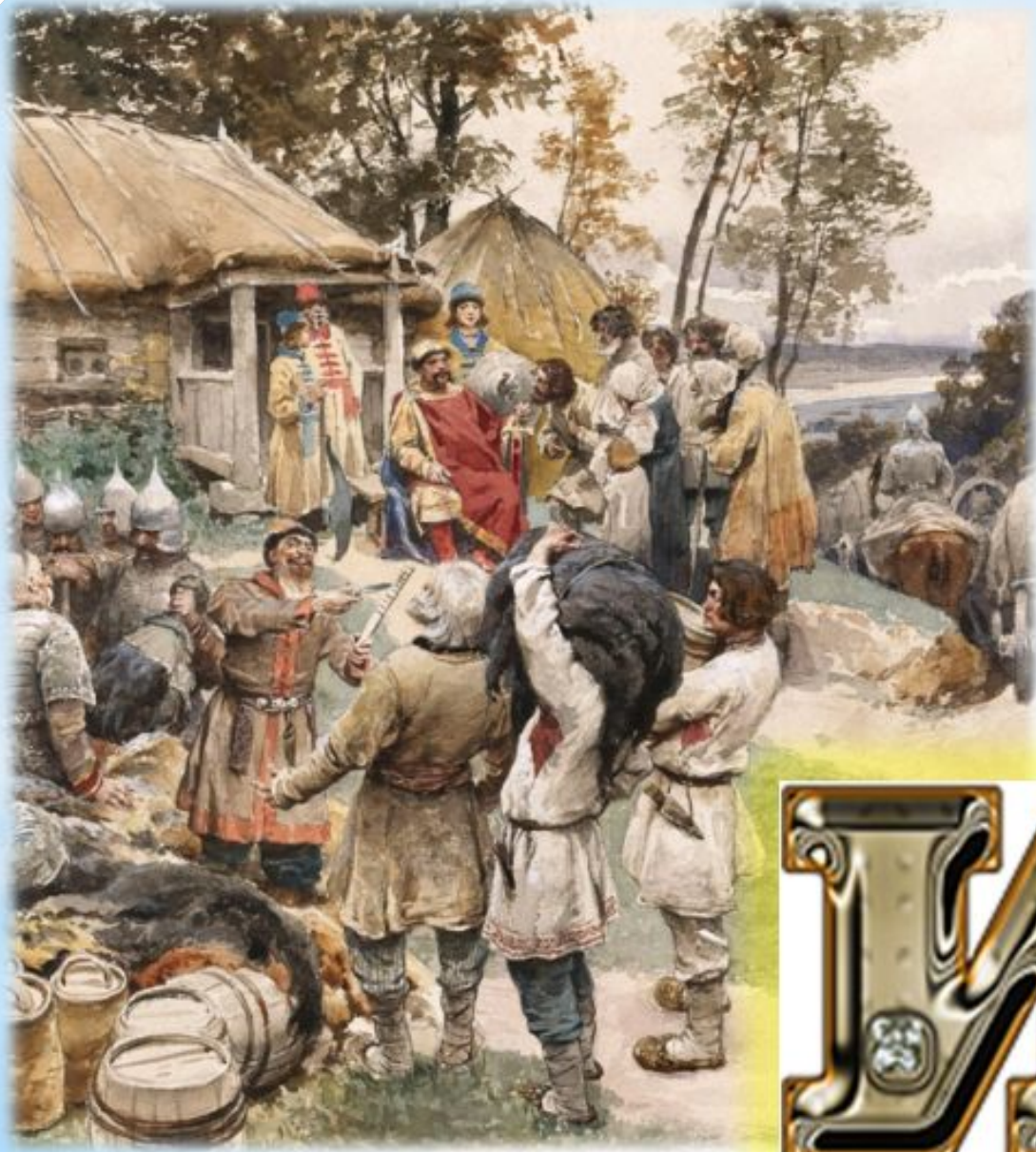
ВОЛЛА

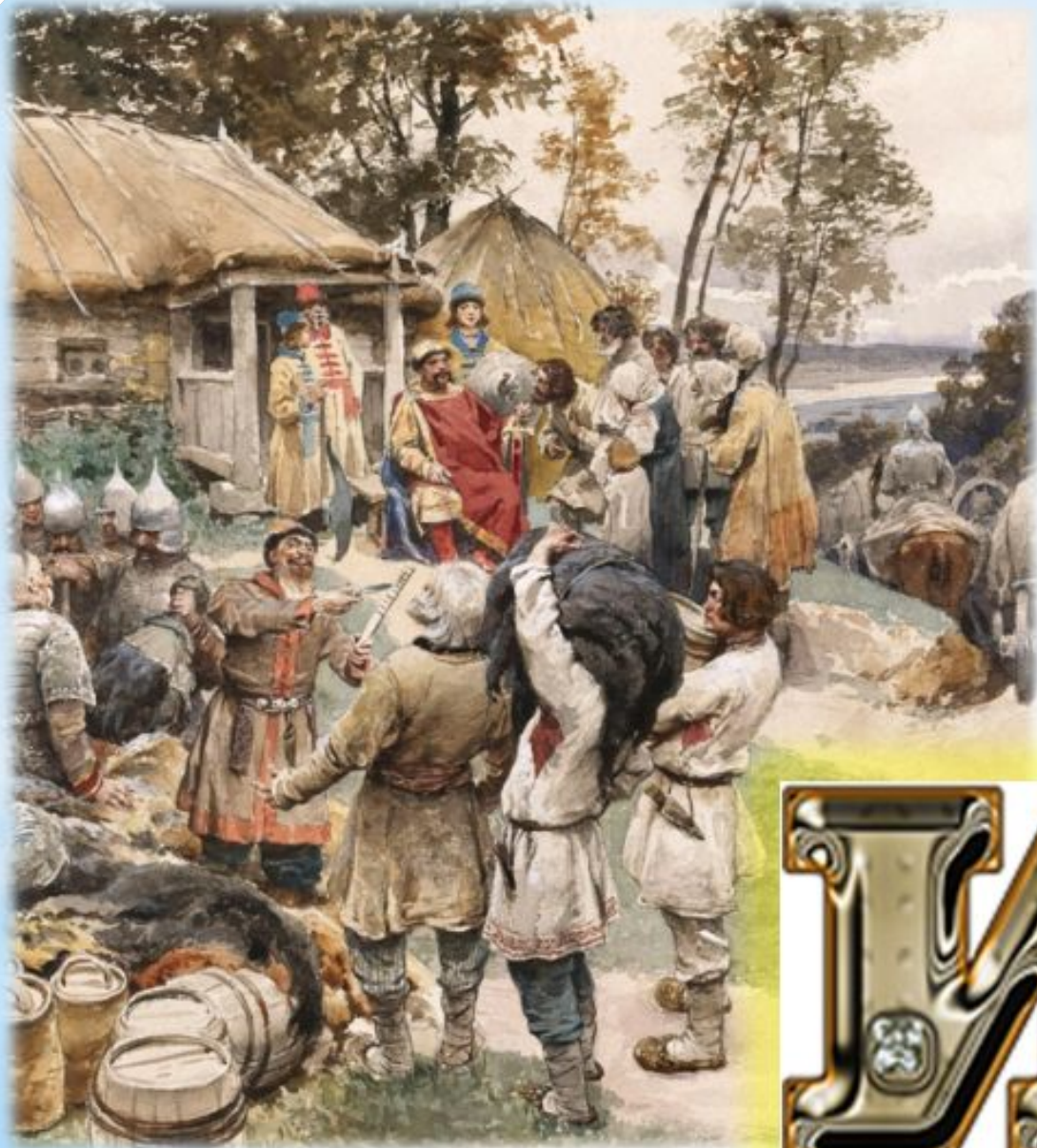
руно

MI

данИна

A

от Аман

A

О

ПокрОва

О

▶ Підручник ст. 56,
вправа 63
(запам'ятати
наголошені слова),
65 (письмово).

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

Дякую за увагу!

**До нових
зустрічей!**

